

TOIMENPIDEALOITE 207/2000 vp

Työmarkkinatuen kehittäminen

Eduskunnalle

Pitkäaikaisen talouskasvun jatkuessa ja yleisen taloudellisen tilanteen parantuessa suomalaisessa yhteiskunnassa pitää olla myös valmiutta tarkastella niiden asemaa, jotka eivät syystä tai toisesta sijoitu työelämään, vaan joutuvat elämään työmarkkinatuen varassa. Merkittävä osa näistä ihmisistä on joutunut työttömäksi 1990-luvun talouslaman seurauksena. Kaiken lisäksi lamavuosina myös työmarkkinatuki joutui säästöjen ja leikkausten kohteeksi ainakin lapsikorotusten osalta, eivätkä indeksikorotuksetkaan ole seuranneet palkkojen kehityksen vauhdissa.

Työmarkkinatuen tasoa tuleekin nostaa jo seuraavan vuoden alusta alkaen 130 markkaan päivässä.

Laman aikaiset lapsikorotusten leikkaukset tulee korjata samantasoisiksi ansiosidonnaisen työttömyysturvan lapsikorotusten kanssa. Nykyisenlaista lapsikorotusten erilaisuutta voi jopa pitää yhdenvertaisuutta loukkaavana, sillä lapsikortus ei sinällään ole samassa mielessä työttömyyskorvausta kuin työmarkkinatuki tai ansiosidonnainen työttömyysturva, vaan sen tarkoitus on turvata työttömän lapselle siivu jokapäiväisiin elämisen tarpeisiin. Siksi tämän siivun tulee olla lasta kohti samansuuruinen työttömyyskorvausmuodosta riippumatta.

Kolmas työmarkkinatukijärjestelmässä korjausta vaativa elementti on työmarkkinatuen riippuvuus puolison tuloista. Puolison ansaitessa vähän yli 10 000 markkaa kuukaudessa koko työmarkkinatuen saanti estyy. Järjestelmä onkin johtanut useat perheet moniin vaikeuksiin. Esimerkiksi kun molemmat puoliset ovat olleet

työssä, on hankittu asunto ja asuntolainoitus on tehty senhetkisten tulojen mukaan. Toisen jäädessä työttömäksi on ansiosidonnaisella työttömyysturvallakin vielä nipin napin selvitty, kun on pankin kanssa neuvoteltu maksuohjelman pidentämisestä. Kun sitten on tullut eteen tilanne, jossa ansiosidonnaiset päivät ovat loppuneet ja työmarkkinatuen tarveharkinta astuu laskentaan mukaan, perhe onkin yllättäen saanut todeta, että on selviydyttävä yhden henkilön tuloilla. Ja siinä vaiheessa liian moni omakoti onkin siirtynyt pankin haltuun.

Joissakin tilanteissa työmarkkinatuen tarveharkinta on johtanut myös siihen, että siirrytään nimellisesti asumaan erilleen, jolloin saadaan taas työmarkkinatuki täytenä. Mutta kokonaisuuden sekä asuntopolitiikan kannalta tilanne ei ole kokonaistaloudellinen eikä järkevä. Asunto on vain nimellisessä käytössä, ja monissa tapauksissa lisäksi yhteiskunta maksaa vielä asumistukea tämän asunnon osalta.

Ikäviä tapauksia ovat myös tilanteet, joissa tarveharkinta estää työmarkkinatuen maksun puolisolle eivätkä puolisoitten välit ole kovin hyvät, vaikka asutaankin samassa taloudessa. Tilanne voi johtaa lähes orjuuttamista vastaavaan tilanteeseen tai väkisinkin eroon, jos työssä oleva puoliso ei halua antaa tuloistaan yhtään tämän työttömän puolison käyttöön.

Siksi työmarkkinatuesta annettua lakia tuleekin muuttaa siten, että tarveharkinta poistetaan kokonaan tai vähintäänkin tehdään järjestelmä, jolla työmarkkinatuen hakija saisi esimerkiksi aina vähintään puolet työmarkkinatuen määrästä.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimiin siten, että työmarkkinatukeen tehdään jo tulevan vuoden alusta tasokorotus, lapsikorotus korjataan yhdenvertaiseksi ansiosidon-

naisen työttömyysturvan lapsikorotuksen kanssa, tarveharkinta puolison tuloista poistetaan tai vähintäänkin työmarkkinatuen hakijalle jätetään aina osuus vähintään puoleen työmarkkinatuen määrästä.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2000

Esa Lahtela /sd